

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Jonna Engström-Öst : Vem bryr sig om Östersjön? Västra Nyland, 9.10.2018.

VÄSTRA NYLAND, IDAG-kolumn

att publiceras tisdag 9.10.2018

Jonna Engström-Öst

Vem bryr sig om Östersjön?

Det är en helt vanlig morgon i slutet av augusti då jag är nära att få myslin i vrångstrupen. Ekenäs naturum hotas av stängning. Naturum som representerar miljöfostran i ordets rätta bemärkelse, naturum som guidar tusentals skolbarn årligen för att lära dem om Östersjöns övergödning, algblomningen, mikroplast, varför mörten ökat, nedskräpning och syrebrist på ett både roligt och pedagogiskt sätt.

Vi har bakom oss 2010-talets värsta algblomning. Efter en sommar då vi vadat runt på stränderna med alger upp till vristerna, vaktat att hundar och ungar inte hoppar i plurret trots 28 grader i skuggan, reagerar Forststyrelsen med att hota att sydvästra Finlands viktigaste informationscentrum för Finska viken skall stängas. Tala om dålig tajming! Sommaren hann ju knappt ta slut och algerna knappt försvinna ur folks åsyn ner i djupet för att konsumera det sista syret. Förfarandet tyder på att förståelsen för naturums roll bland beslutsfattare är ringa. Det är ju tioåringarna som är vår framtid och som idag tillrättavisar oss när vi sköljer disken i havsvattnet så det bubblar om det. Det är de som frågar ”*varför skall vi plasta skolböckerna – det är ju inte särskilt miljövänligt*”. Var annars skulle de ha lärt sig det om inte under sina besök i naturum?

Algproblemet i Östersjön är mera komplext än man kunde tro. De flesta av oss har säkert läst om John Nurminens stiftelses initiativ att strö gips på åkrarna och därmed binda fosfor bättre till marken och hindra den att rinna ut i lika stora mängder som idag. Initiativet är bra när det gäller ny gödsel som sprids ut på åkrarna, men det finns enorma mängder fosfor som ruvar i havsbotten, som bara väntar på lämpliga vindar eller nya saltvattensinflöden genom danska sunden som pressar upp näringsrikt djupvatten till ytan. Sedan behövs det bara en varm, stilla dag och algerna blommar som aldrig förr.

Blågrönalgerna är bland de äldsta levande organismerna på vårt jordklot; man har hittat fossil som är 3,5 miljarder år gamla. De har alltså haft en lång tid på sig att anpassa sig till rådande miljö och olika förändringar i temperatur, koldioxid, salthalt, ljus och näring. Så blågrönalgerna är ytterst anpassningsbara och flexibla.

Vi lever i en märklig tid; trots att vi är ytterst medvetna om vad som är viktigt tillåts kall ekonomisk vinstmarkering vinna över kloka långsiktiga beslut. Trenden är i stället att viktiga instanser som Ekenäs naturum får ge vika för Forststyrelsens satsningar på mer ekonomiskt lukrativa turistmål, som gagnar endast ett fåtal. Stängningshotet är bara ett i mängden genom tiderna, det må sedan gälla järnvägen, BB eller garnisonen. Istället dyker det upp nya hot och utvecklingen är fel.

Nu har det blivit dags att ställa sig på barrikaderna! Om du värnar om att vår kommande generation också i framtiden ska fostras i miljötänk och värdet av att skydda vårt ytterst känsliga innanhav – håll ögonen öppna för kommande påverkningsmöjligheter!

Jonna Engström-Öst är specialforskare vid Yrkeshögskolan Novia i Raseborg

